

برخی اخبار منتخب اقتصادی از جهان طی هفته منتهی به ۲۴ آبان ۱۳۹۸

- مقاله‌ای تحت عنوان هزینه فساد، منتشر شده در مجله فاینانس و توسعه صندوق بین المللی پول نکاتی را در رابطه با اقدامات موثر برخی از کشورها در مبارزه با فساد ارائه کرده است. وفق اطلاعات ارائه شده در این مقاله، بعد از روی کار آمدن دولت جدید گرجستان در سال ۲۰۰۳، برنامه جامعی برای مقابله با فساد، تصویب و اجرا شد که به دنبال آن، فساد در کلیه سطوح به ویژه در رده‌های بالا، کاهش قابل توجهی یافت. درآمدهای مالیاتی گرجستان طی ۵ سال، از ۱۲ درصد به ۲۵ درصد GDP رسید در حالی که در همین بازه، حتی نرخ مالیات، کاهش یافته بود. همچنین فرامالیاتی از ۵۰ درصد به ۲۰ درصد تنزل یافت و دولت از طریق کسب درآمد مالیاتی بیشتر، قادر شد کیفیت و کمیت خدمات را بهبود دهد که در نتیجه آن متقابلاً تمایل جامعه برای پرداخت مالیات، هم تقویت شد.
- اگرچه انتظار می‌رود مازاد حساب جاری چین نسبت به حداکثر رقم آن در سال ۲۰۰۸، کاهش قابل توجهی داشته باشد ولی رقم فعلی در راستای روند میان مدت و سیاست‌های اصلاح شده اقتصادی این کشور، منطقی است. با وجود دخالت عوامل چرخه‌ای و انبساط اعتباری و مالی در این اتفاق، روند نزولی حساب جاری عمدتاً ناشی از اصلاحات ساختاری و توازن بخشی مجدد اقتصادی از سرمایه‌گذاری به سمت مصرف، تقویت نرخ ارز موثر واقعی و افزایش در گردشگری خروجی این کشور است. صندوق بین المللی پول به دولت چین توصیه می‌کند تا برای جلوگیری از تشکیل مجدد مازاد بالای حساب جاری نسبت به استمرار متوازن بخشی اقتصاد، آزادسازی بیشتر و همچنین ایجاد آمادگی در نظام مالی برای مدیریت بهتر نوسانات جریان‌ات سرمایه، اقدام کند.
- کمیسیون اروپا برآورد کرده است که رشد اقتصادی منطقه یورو در سال ۲۰۱۹ برابر با ۱٫۱ درصد و در سال ۲۰۲۰ معادل ۱٫۲ درصد باشد که در مقایسه با پیش‌بینی قبلی این اتحادیه در ماه ژوئن سال جاری، ارقام برای سال ۲۰۱۹ برابر با ۰٫۱ واحد درصد و برای سال ۲۰۲۰ برابر با ۰٫۲ واحد درصد کاهش یافته است. بنا به اعلام کمیسیون اروپا برای هفتمین سال متوالی، همچنان در مجموع اقتصادهای این اتحادیه، در حال رشد است ولی احتمال می‌رود با کاسته شدن از پشتیبانی محیط بیرونی و افزایش عدم قطعیت، صنعت ساخت تحت تاثیر قرار گرفته و به سمت تغییرات ساختاری هدایت شود. تنش‌های تجاری میان آمریکا و چین هم به همراه عدم قطعیت بالای سیاسی به ویژه در حوزه تجارت باعث افت توام سرمایه‌گذاری، تولیدات صنعتی و تجارت بین‌المللی شده و وفق توصیه کمیسیون اروپا، برای مقابله با این شرایط می‌باید رشد اقتصادی منطقه به سوی تقویت بیش‌تر بخش‌های داخلی، جهت‌گیری شود. در این میان به افزایش توان مقاومت‌پذیری و پشتیبانی رشد در همه اقتصادهای این منطقه نیز تاکید شده است.

- در ماه سپتامبر ۲۰۱۹، کشور آلمان ۱۱۴,۲ میلیاردیورو کالا صادر و ۹۳ میلیاردیورو، کالا وارد کرد. بر اساس داده‌های دفتر فدرال آمار این کشور، صادرات آلمان در این ماه در مقایسه با ماه مشابه سال قبل، ۴,۶ درصد افزایش داشت و واردات نیز ۲,۳ درصد رشد کرد. در مقایسه با ماه قبل یعنی آگوست، رشد صادرات آلمان در ماه سپتامبر برابر با ۱,۵ درصد و رشد واردات، ۱,۳ درصد اعلام شده است. تراز تجاری آلمان برای ماه سپتامبر ۲۰۱۹، ۲۱,۱ میلیاردیورو مازاد تراز، در این ماه است که در مقایسه با سپتامبر ۲۰۱۸، حدود ۳ میلیاردیورو، بهبود داشته است. تراز حساب جاری آلمان هم در سپتامبر معادل مثبت ۲۵,۵ میلیاردیورو بوده که در بخش کالایی مثبت و در بخش خدمات منفی است.
- بر اساس اطلاعات جدید منتشر شده توسط وزارت بازرگانی آمریکا، کل صادرات کالا و خدمات این کشور طی نه ماهه نخست ۲۰۱۹ بالغ بر ۱۸۷۰,۵ میلیارد دلار و واردات کالا و خدمات آن در همین مدت ۲۳۵۱,۸ میلیارد دلار بوده است. تراز تجاری آمریکا طی نه ماه اول سال جاری منفی ۴۸۱,۳ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۲۰۱۸، معادل ۲۴,۸ میلیارد دلار تضعیف شده است.
- طی نه ماهه اول ۲۰۱۹، آمریکا ۳۴۹,۷ میلیارد دلار کالا از چین وارد و در مقابل ۸۳,۳ میلیارد دلار کالا به چین صادر کرده است. تراز تجاری کالایی آمریکا با چین طی نه ماهه مزبور، معادل منفی ۲۶۶,۴ میلیارد دلار است که در مقایسه با مدت مشابه ۲۰۱۸، حدود ۴۰,۳ میلیارد دلار بهبود یافته که علت آن ناشی از کاهش واردات ۵۴,۵ میلیارد دلار کالا از چین بوده اگرچه که در همین مدت صادرات کالایی آمریکا به چین هم حدود ۱۴,۲ میلیارد دلار کاهش داشته است. همچنین وزارت بازرگانی آمریکا اعلام کرده است که بیش از ۳۰ ایالت آمریکا از فلوریدا تا آلاسکا، افت دورقمی صادرات کالایی به چین را در سپتامبر ۲۰۱۹ تجربه کرده‌اند. وفق گزارش جدید سازمان ملل متحد، استمرار جنگ تجاری فیمابین دو کشور به زیان هر دو کشور تمام شده است. پاملاکوک هامپلتون، مسئول بخش تجارت و کالاهای اساسی آنکتاد طی اظهارنظر اخیر خود عنوان کرد که جنگ تجاری، یک رویکرد بازنده-بازنده است که نه فقط به دو کشور آمریکا و چین آسیب می‌زند بلکه ثبات اقتصاد جهانی و آینده رشد سایر کشورهای جهان را هم تهدید می‌کند.
- وزارت اقتصاد جمهوری چک طی گزارش جدیدی، پیش‌بینی رشد اقتصادی این کشور برای سال ۲۰۱۹ را برابر با ۲,۵ درصد و برای سال ۲۰۲۰، حدود ۲ درصد اعلام کرد. اگرچه به نظر برخی کارشناسان، رشد اقتصادی اعلام شده خوش‌بینانه است ولی نسبت به ارقام قبلی اظهار شده در ماه جولای همین سال، کمی کاهش یافته است. وزارت اقتصاد این کشور، جریانات منفی در مسیر توسعه و ریسک‌های بیرونی به‌خصوص اتفاقات مرتبط با برگزیت را به عنوان عوامل منفی در چشم‌انداز پیش‌روی رشد اقتصادی این کشور می‌داند. انتظار می‌رود تورم جمهوری چک در سال ۲۰۱۹ حدود ۲,۸ درصد و در سال آینده، ۲,۶ درصد باشد.

- تجار فعال در حوزه مدیریت سرمایه‌گذاری و صنعت بانکداری اروپا از بازار بورس لندن و سایر نهادهای مشابه در اروپا، درخواست کردند تا به منظور بهبود فرهنگ، تنوع‌بخشی، سلامت فعالیت بورس و همچنین تقویت کارایی بازارها، اقدام به بازنگری در ساعات فعالیت بورس کنند. در نامه مشترکی به عنوان بورس لندن و سایر بورس‌های مشابه در اروپا، انجمن بازارهای مالی در اروپا و انجمن سرمایه‌گذاری خواستار بازنگری ساعات بازگشایی بازارهای بورس در اروپا شدند بدین صورت که زمان عملیات بورس از ۸ صبح تا ۴,۵ بعدازظهر به ۹ صبح تا ۴ بعدازظهر تغییر کرده و بازه زمانی مزبور کاهش یابد. استدلال پیشنهاددهندگان این است که کاهش ۹۰ دقیقه‌ای زمان فعالیت بورس، باعث تقویت کارایی بازارها و منفعت‌رسانی بیش‌تر به سرمایه‌گذاران و سایر فعالان می‌شود. در مقایسه با سایر بازارهای بورس جهانی از جمله بورس امریکا (۶,۵ ساعت) و آسیا (۶ ساعت)، زمان فعالیت بورس اروپا، زیاد است و در نتیجه بهتر است برای تمرکزدهی بهتر معاملات در بورس، پیش‌بینی فرصت زمانی بیش‌تر برای آماده شدن فعالان و همچنین بهبود سلامت افراد، زمان فعالیت این بازار هم کاهش یابد.
- طی ده ماه نخست ۲۰۱۹، صادرات محصولات غذایی ترکیه به چین به عنوان بزرگترین مقصد صادراتی ترکیه، جهش کرد. طی ژانویه تا اکتبر ۲۰۱۸ صادرات محصولات غذایی ترکیه به چین برابر با ۱۱۰ میلیون دلار بود که در ده ماه مشابه سال ۲۰۱۹ با رشد ۸۶ درصدی به ۲۰۵ میلیون دلار رسید. پیرو وعده آزادسازی بازارهای چین برای محصولات ترکیه، دولت ترکیه هم درصدد است تا از این فرصت حداکثر استفاده را کرده و صادرات کالاهای غذایی خود به چین را افزایش دهد. حجم تجارت فیما بین چین و ترکیه که در سال ۲۰۰۱ حدود ۱,۱ میلیارد دلار بود، در سال ۲۰۱۸ به ۲۳,۶ میلیارد دلار افزایش یافت. قابل توجه است که بخش اعظم رقم مزبور مربوط به صادرات چین به ترکیه (بیش از ۲۰ میلیارد دلار) و مابقی آن (نزدیک به ۳ میلیارد دلار) مربوط به اقلام صادراتی ترکیه به چین است.
- برای اولین بار طی ۵ ماه گذشته، شاخص جهانی مواد غذایی در ماه اکتبر ۲۰۱۹ رشد کرد که علت اصلی آن رشد بهای شکر و برخی غلات اعلام شده است. رشد شاخص مواد غذایی فائو در اکتبر ۲۰۱۹ نسبت به ماه قبل ۷ درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۶ درصد افزایش داشت. بیشترین رشد قیمت، مربوط به شاخص بهای غلات بود که فقط در یک ماه اکتبر، ۴,۲ درصد رشد کرد که به علت جهش بهای گندم و ذرت در بازارهای صادراتی بود و در مقابل در این ماه، بهای برنج افت کرد که دلیل آن کاهش تقاضا و افزایش برداشت برنج باسماتی بوده است. قیمت شکر در اکتبر ۲۰۱۹ نسبت به ماه قبل، ۵,۸ درصد افزایش یافت که رشد مزبور ناشی از افت تولید در هند و تایلند اعلام شده است. شاخص بهای روغن گیاهی، گوشت و محصولات لبنی هم در این ماه به ترتیب ۰,۵، ۰,۹ و ۰,۷ درصد رشد داشت.
- اوپک در گزارش اخیر خود، چشم‌انداز رشد تقاضا برای نفت طی آینده میان مدت و بلندمدت را بازنگری کرد. در این گزارش ضمن اشاره به شرایط سخت بازار نفت و آشکار شدن علائمی از استرس در اقتصاد جهانی، عنوان

شده است که دوازده ماه گذشته، بازارهای نفت با چالش مواجه بوده و انتظار می‌رود تقاضای نفت جهان تا سال ۲۰۲۴ برابر با ۱۰۴٫۸ میلیون لیتر در روز و تا سال ۲۰۴۰ به ۱۱۰٫۶ میلیون لیتر در روز برسد. همچنین پیش‌بینی شده است که میزان تولید نفت خام و سایر مایعات نفتی در ۱۴ کشور عضو سازمان اوپک طی ۵ سال آینده کاهش یافته و از ۳۵ میلیون لیتر در روز در سال ۲۰۱۹ به ۳۲٫۸ میلیون لیتر در روز در سال ۲۰۲۴، برسد.

- اقتصاد هنگ‌کنگ در فصل سوم ۲۰۱۹ وارد رکود شد که برای اولین بار طی دهه اخیر اتفاق افتاده است. افزایش عدم قطعیت‌های بیرونی به همراه افزایش اعتراضات، از دلایل افت رشد اقتصادی این کشور عنوان شده است. طی ماه‌های جولای تا سپتامبر ۲۰۱۹، رشد اقتصادی هنگ‌کنگ در مقایسه با فصل مشابه سال قبل، منفی ۳٫۲ درصد بود که با توجه به افت رشد اقتصادی در فصل دوم همین سال، رکود اقتصادی در این کشور رخ داده است. دولت هنگ‌کنگ رشد اقتصادی موردانتظار برای سال ۲۰۱۹ را منفی ۱٫۳ درصد اعلام کرده است.

- از سرعت رشد اقتصادی مالزی در فصل سوم ۲۰۱۹، کاسته شد. تضعیف سرمایه‌گذاری به همراه افت صادرات باعث شد تا رشد اقتصادی این کشور در فصل سوم ۰٫۹ درصد شود که کمتر از رشد یک درصدی فصل دوم همین سال است. محرک‌های اصلی رشد اقتصادی مالزی بخش‌های خدمات و صنعت هستند که در فصل سوم به ترتیب ۵٫۹ درصد و ۳٫۶ درصد رشد کرده‌اند. بانک مرکزی مالزی، رشد اقتصادی برای سال ۲۰۱۹ را در محدوده رقم پیش‌بینی شده قبلی، یعنی ۴٫۳ تا ۴٫۸ درصد، برآورد کرده است. بنا به نظر کارشناسان اقتصادی، اگرچه سیاست پولی تسهیل‌گرایانه، ممکن است باعث تقویت رشد اقتصادی شود ولی از سویی دیگر انقباض مالی با هدف کاهش کسری بودجه دولت، شرایط را برای تضعیف بیشتر رشد اقتصادی در فصول پیش‌رو، فراهم خواهد ساخت. اخیراً بانک مرکزی مالزی، نسبت ذخایر قانونی را کاهش و از ۳٫۵ درصد به ۳ درصد رساند و در ماه مه همین سال نیز نرخ بهره بانکی را برابر با ۰٫۲۵ واحد درصد، کاهش داد.

- بانک مرکزی مصر اعلام کرد که درآمدهای این کشور از محل گردشگری طی سال مالی ۲۰۱۸-۲۰۱۹ (از جولای هر سال شروع می‌شود) معادل ۱۲٫۶ میلیارد دلار بوده که نسبت به دوره مشابه سال قبل، حدود ۲۸ درصد رشد داشته است. طبق گزارش سپتامبر ۲۰۱۹ شاخص سفر و گردشگری مجمع جهانی اقتصاد، رتبه مصر در این شاخص با ده پله صعود، به موقعیت ۱۶۵ رسیده است. وزارت گردشگری مصر برنامه‌ای را به منظور توسعه گردشگری در سال ۲۰۱۸ آغاز کرد که موضوعاتی مانند توسعه پایدار این صنعت به همراه تقویت استانداردهای رقابت‌پذیری را در سطح جهانی مورد توجه قرار داد. در این برنامه به ۵ رکن اصلی شامل اصلاح نهادی و قانونی، توسعه سرمایه‌گذاری و زیرساخت‌ها، تقویت فعالیت گردشگری و انطباق با گرایش‌های مدرن، توجه شده است.